

Sydhavnstippen – fra losseplads til naturperle

Reportage af Thomas Scharff

Februar 2011

Sydhavnstippen ved Københavns Havn er historien om en afsides losseplads der forvandlede sig til et enestående stykke natur. I dag er 80 % af området fredet og huser foruden en mængde fugle- og pattedyrarter adskillige truede padde- og sommerfuglearter.

Tidevandet er på sit højeste nu, og den rivende strøm der kommer ind fra havet farer forbi tippens sydlige spids og ind mod Københavns Havn. Solen skinner fra en skyfri eftermiddagshimmel, og der blæser en let vind ind fra havet. Tippens mange fugle er kommet frem i varmen fra den spæde sol, og et kor af små og store stemmer blander sig med havfuglenes langtrukne skrig.

Inde over land åbenbarer et sælsomt landskab sig med små høje og spredte bevoksninger af havtorn, tjørn, brombær og mirabeller. Går man ind over det bulede græsland, møder man en lille selvsået birkeskov med stammer der vokser helt tæt.

Alt her er vokset op med naturens planløse uforudsigelighed, og træerne må kappes om pladsen for at få kronerne op i lyset.

Birketræer og jernstænger

Men der er andet end hvide birkestammer i skoven: Gamle, rustne jernstænger stritter pludselig op fra bunden. Nogle krummer sig rundt i det fugtige græs, mens andre rager flere meter op i luften som døde stammer. Det er et af de få synlige spor der er tilbage af den kæmpemæssige losseplads der ligger under hele tippen, og hvis enorme cement- og asfaltblokke stadig ligger som en ufremkommelig fæstning rundt om hele kysten. Hvor som helst man roder lidt i jorden, kommer det gamle byggeaffald til syne, og går man op på en af de små bevoksede høje, viser den sig at bestå af murstensbjerge hvor tusindvis af små og store vækster har fundet fodfæste mellem brokkerne.

Vigtigt spisekammer

Sydhavnstippen er også kendt for sine mange vilde blomster, frugt og bær, og mange kommer her også for at plukke til egen brug.

”Jeg ved godt at der er mange der sylter frugt og bær herudefra, men jeg synes man skal lade dem være. Tippen er jo mellemstation for tusindvis af trækfugle, så jeg synes bærrerne skal stå til dem”. Sådan siger førtidspensioneret sygeplejerske, Jeanne Hallander, der vandrer på tippen hver eneste dag året rundt.

Lossepladsen dannes

Fra 1945-73 lossede Københavns Havnevæsen hundredetusindvis tons byggeaffald i vandet ved Kalveboderne ud for Københavns havn. Ud over byggeaffald og slagger bestod påfyldningen af blandt andet udtjente sporvogne som Københavns Sporveje kørte ud og brændte af. År for år flyttede kystlinjen sig så der til sidst kun var et smalt vand tilbage mellem tippens sydlige spids og Amager. Herefter aftog påfyldningen gradvist indtil Miljøstyrelsen i 1984 fik Københavns Kommune til at standse HC Ørstedsværkets deponering af slagger. Det skete efter at Nordisk Herpetologisk Forening havde dokumenteret at den stærkt truede grønbrogede tudse havde taget bo på tippen.

Tippen fødes

Tippen er efterhånden sprunget i skov og viser sig at huse adskillige sjældne dyre- og plantearter. Overfredningsnævnet freder i 1990 den sydlige del af tippen, og i de kommende år skyder en række lokale naturforeninger op som Grøn Sydhavn Naturgruppen og Grøn Agenda Sydhavn. Foreningerne samarbejder om at bremse Københavns Kommunes planer om at opføre højhuse på den nordlige del af tippen. Derudover indgår de et samarbejde om at bekæmpe bjørneklo og japansk pileurt ved at sætte sommerfår ud. I 2010 opgiver Københavns Kommune alle planer om at bygge på grunden, og den nordlige del af

tippen får endelig status som offentligt rekreativt område.

”Det har været en lang og sej kamp med mange tilbageslag”, fortæller Claus Andersen der er formand for Grøn Sydhavn Naturgruppen. *”Men var vi ikke blevet ved og blevet ved, er jeg ret sikker på at der snart ville have været byggeri på Tippen”.*

Aftenens vandrere

Aftensolen har fået et koldt skær, og Avedøreværket er kommet til at ligne en kæmpemæssig sten der rager op af havet. Bortset fra fuglene, virker tippen ganske livløs sådan en februar dag. Men når naturen engang er rigtigt vågnet, vil hare, pindsvin, får og lækat igen liste rundt i krattet. Frøer og tudser vil larme fra vandhullet, og snogen og salamanderen vil lave små lydløse krusninger i vandspejlet.